

KESKKONNAAMET

aktsiaselts Tootsi Turvas
info@tootsiturvas.ee

28.02.2025 nr DM-127742-8

Lipniku turbatootmisala (L.MK/324933) korrastamistingimuste esitamine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 81 ning tuginedes aktsiaseltsi Tootsi Turvas 11.03.2024 esitatud taotlusele, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. anda aktsiaseltsile Tootsi Turvas (registrikood 10021374) kuuluva Lipniku turbatootmisala keskkonnaloa nr L.MK/324933 alusel kaevandatud maa korrastamisprojekti koostamiseks järgmised korrastamistingimused:

1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve:

1.1.1.1. Korrastatud maa sihtotstarve määratakse vastavalt maakatastriseaduses sätestatule.

1.1.1.2. Kaevandatud maa korrastada taastuvaks sooks.

1.1.2. Uute pinnavormide nõlvade ja kaevandatud maa kujundamise nõuded:

1.1.2.1 Korrastatud ala reljeef peab olema võimalikult looduslähedane.

1.1.3. Mulla kasutamise ja käitluse nõuded:

1.1.3.1. Selgitada välja tasandatud mäeeraldise ja selle teenindusmaa kasvukihiga ja/või mullaga katmise vajadus. Kasvukihi ja/või mullaga katmise vajaduse korral fikseerida mäeeraldise teenindusmaa piires korrastamiseks vajaliku kasvukihi ja/või mulla kogus ja lisada kasvukihi ja/või mulla kvaliteedi nõuded.

1.1.4. Veerežiimi kujundamise nõuded:

1.1.4.1. Korrastataval alal kujunev põhjaveetase peab vastama maa kasutamise sihtotstarbele.

1.1.5. Bioloogilise korrastamise nõuded:

1.1.5.1. Korrastamisprojekti anda bioloogilise korrastamise lahendus.

1.1.6. Lisatingimused:

1.1.6.1. Korrastamisprojekti koostamisel (ja vajadusel ka tööde läbiviimisel) tuleb konsulteerida vastavaid teadmisi ja kogemusi omava sooteadlasega.

1.1.6.2. Veerežiimi muutmisel veetaseme tõstmiseks tuleb korrastamisprojekt kooskõlastada veetaseme tõstmisest mõjutatud kinnistute omanikega.

1.1.6.3. Parima võimaliku korrastamise lahenduse leidmiseks viia enne korrastamisprojekti koostamist läbi eeluuringud, mille eesmärgiks on selgitada taastatava ala turba hüdrogeoloogilised iseärasused. Tööde planeerimiseks peab arvestama ala topograafiaga ja inimese poolt kujundatud veeoludega. Soo taastamise üheks põhiliseks tingimuseks on veetaseme tõstmine ja veetaseme stabiilsuse tagamine. Veebilansi uuringutega tuleb välja selgitada, kui palju on võimalik veetaset tõsta ja milliseks võib kujuneda veetaseme sesoonne dünaamika.

1.1.6.4. Kaevandatud maa korrastamisprojekt koostada vastavalt keskkonnaministri 07.04.2017 määruses nr 12 „Uuritud ning kaevandatud maa korrastamise täpsustatud nõuded ja kord, kaevandatud maa korrastamise projekti sisu kohta esitatavad nõuded ning maa korrastamise akti sisu ja vorm“ esitatud nõuetele.

1.1.6.5. Korrastamisprojekti tuleb esitada hüdroloogilise modelleerimise analüüs, kus esitatakse eeldatavad vee liikumised enne ja pärast korrastamistööd ning kujuneva veesamba sügavus ja üleujutatavate alade joonised.

1.1.6.6. Korrastamistööde tegemine on keelatud ajavahemikus 01.02–15.07.

1.1.6.7. Korrastamisprojekti koostamisel kaasata linnustikuekspert ning lähtuda eksperdi antud hinnangust korrastatud maale elukeskkonna rajamiseks.

2. ASJAOLUD

Aktsiaselts Tootsi Turvas (registrikood 10021374, aadress Pärnu maakond, Pärnu linn, Pärnu linn, Suur-Jõe tn 63, 80042; edaspidi ka *ettevõtte*) esitas 11.03.2024 Keskkonnaametile taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS (edaspidi *KOTKAS*) 11.03.2024 dokumendina nr DM-127742-1) Lipniku turbatootmisala mäeeraldise korrastamistingimuste saamiseks. Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Lipniku turbatootmisala kaevandatud maa korrastamine. Ettevõttele kuulub keskkonnaluba nr L.MK/324933 kehtivusajaga kuni 29.05.2039, mille alusel kaevandatakse Lipniku (Iisaku) turbamaardla (registrikaart nr 639) Lipniku turbatootmisala mäeeraldisel hästilagunenud turvast.

Lipniku turbatootmisala asub Ida-Viru maakonnas Alutaguse vallas Lipniku külas Lipniku turbamaardlas riigile kuuluval Alajõe metskond 18 kinnistul (katastritunnus 22401:001:0340).

Ettevõttele on väljastatud Lipniku turbatootmisalale maavara kaevandamise keskkonnaluba nr L.MK/324933. Maavara kaevandamise luba on väljastatud Keskkonnaameti poolt 29.05.2014 kehtivusega kuni 29.05.2039. Lipniku turbatootmisala teenindusmaa pindala on 43,71 ha, sh mäeeraldise pindala 38,58 ha. Alajõe metskond 18 kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, mis on Kliimaministeeriumi valitsemise alas ning mille volitatud asutus on Riigimetsa Majandamise Keskus. Keskkonnaloale nr L.MK/324933 on kaevandatud maa kasutamise otstarbeks märgitud taastuv soo.

3. KAALUTLUSED KORRASTAMISTINGIMUSTE ESITAMISEL

3.1. Õiguslik alus

Maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 80 lõike 1 ja § 81 alusel peab kaevandamisloa omaja

kaevandatud maa korrastama tehnoloogia seisukohalt otstarbekal ajal. Kaevandatud maa korrastatakse kaevandatud maa korrastamise projekti (korrastamisprojekt) alusel. Korrastamisprojekti koostamise korraldab kaevandamisloa omaja Keskkonnaameti esitatud korrastamistingimustest lähtuvalt.

Korraldusega esitab Keskkonnaamet kaevandamisloa omajale korrastamistingimused, lähtudes keskkonnamõju hindamise soovitustest (juhul kui see on hinnatud), kaevandamisloale kantud korrastamise suunast, maaomaniku ja kohaliku omavalitsuse arvamustest. Juhul kui kaevandatud maa asub riigikaitse ehitise maa-alal või selle piiranguvööndis, arvestatakse ka Kaitseministeeriumi arvamust. Lisaks Keskkonnaameti poolt esitatud korrastamistingimustele tuleb korrastamisprojekti koostamisel lähtuda MaaPS § 81 lõikes 9 sätestatud nõuetest. Keskkonnaamet küsis MaaPS § 81 lõike 5 alusel 18.09.2024 kirjaga nr DM-127742-2 kohaliku omavalitsuse üksuse (Alutaguse Vallavalitsus) ja maaomaniku (Riigimetsa Majandamise Keskus) arvamust Lipniku turbatootmisala korrastamistingimuste väljastamiseks. Kiri saadeti teadmiseks ka aktsiaseltsile Tootsi Turvas.

Riigimetsa Majandamise Keskus ja Alutaguse Vallavalitsus arvamust ei avaldanud.

Vastavalt haldusmenetluse seaduse § 40 lõikele 1 tuleb enne haldusakti andmist menetlusosalisele anda võimalus esitada oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis 18.09.2024 kirjaga nr DM-127742-2 aktsiaseltsi Tootsi Turvas arvamust Lipniku turbatootmisala korrastamistingimuste andmise otsuse eelnõule, arvamuse andmise tähtajaga 21.10.2024.

Aktsiaselts Tootsi Turvas avaldas 19.11.2024 kirja teel arvamust (KOTKAS 20.11.2024 numbriga DM-127742-3). Aktsiaselts Tootsi Turvas palus täpsustada korrastamistingimuste punkti nr 1.1.6.7 seoses metsisele optimaalse elukoha rajamisega.

Keskkonnaamet on olukorda analüüsinud ning jõudnud järeldusele, et kuna taastuv soo on elupaik ka teistele linnuliikidele, sõnastab Keskkonnaamet korrastamistingimuste punkti nr 1.1.6.7 ümber järgnevalt:

1.1.6.7. Korrastamisprojekti koostamisel kaasata linnustikuekspert ning lähtuda eksperdi antud hinnangust korrastatud maale elukeskkonna rajamiseks.

Seoses korrastamistingimuste eelnõu muutmisega edastas Keskkonnaamet menetlusosalistele täiendatud Lipniku turbatootmisala korrastamistingimuste eelnõu 24.01.2025 kirjaga nr DM-127742-4, seades vastamistähtjaks 1 kuu.

Riigimetsa Majandamise Keskus ja Alutaguse Vallavalitsus arvamust ei avaldanud.

Aktsiaselts Tootsi Turvas vastas 27.01.2025 kirjaga nr KES 1-11/25-2 (KOTKAS 27.01.2025 numbriga DM-127742-5), et on esitatud eelnõudega tutvunud ning palus täpsustada dokumentides linnustiku eksperdile esitatavaid nõudeid. Teades, et linnustiku eksperte on Eestis vähe ja nad on kaasatud paljudesse projektidesse, siis võib õige eksperdi kaasamine osutuda

problemaatiliseks.

Keskkonnaamet vastas Aktsiaselts Tootsi Turvas täpsustavale küsimusele 26.02.2025 kirjaga nr DM-127742-6. Linnustiku ekspertide osas oli vastus alljärgnev:

Korrastamistingimustes käsitleb linnustiku eksperti alljärgnev punkt:

1.1.6.7. Korrastamisprojekti koostamisel kaasata linnustiku ekspert ning lähtuda eksperdi antud hinnangust korrastatud maale elukeskkonna rajamiseks.

Linnustiku ekspert peab lähtuma korrastatava maa sihtotstarbest, mis on välja toodud korrastamistingimuse punktist 1.1.1.2, kus on kirjas, et kaevandatud maa tuleb korrastada taastuvaks sooks. Seega linnustiku ekspert peab tegelema soolinnustikuga ja käsitlema praegust metsise elupaika.

3.2. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 6 lõike 2 punkti 2 ja § 27 lõike 1 kohaselt annab Keskkonnaamet eelhinnangu selle kohta, kas kaevandatud maa korrastamisel on oluline keskkonnamõju. KeHJS § 22 sätestab, et keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada mõjuala keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara. KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi *määrus*).

Määruse § 3 punkti 12 kohaselt tuleb keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang anda turba mehhaniseeritud kaevandamisega rikutud maa korrastamise korral.

Eelhinnangu andmisel on lähtutud KeHJS § 6¹ sätestatud kriteeriumitest. Lähtudes KeHJS § 11 lõikest 2 jättis Keskkonnaamet 27.02.2025 kirjaga nr DM-127742-7 „Lipniku turbatootmisala korrastamistingimuste andmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine“ algatamata keskkonnamõju hindamise Lipniku turbatootmisala korrastamistingimuste taotlusele. Loa andja on seisukohal, et keskkonnamõju hindamine tuleb jätta algatamata, kuna:

- kavandatav tegevuskoht ei asu Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava korrastamisega ei mõjutata ebasoodsalt Natura 2000 võrgustiku alasid;
- Korrastatav ala paikneb metsise elupaigas, aga korrastamistööl kasutatavate ettevaatusabinõudega on võimalik leevendada Lipniku turbatootmisala korrastamisaegseid negatiivsed mõjusid metsistele. Korrastamisjärgselt eeldatavalt metsiste elupaiga kvaliteet paraneb;
- eelhindamise tulemusena selgus, et korrastamise käigus taastatakse märgalale iseloomulik veerežiim;
- eelhindamise tulemusena selgus, et korrastamisega ei ületata eeldatavalt piirmäärasid müra, tolmu ja vibratsiooni osas;
- korrastamisega taastatakse maa-ala kvalitatiivne ilme ning soodsad tingimused märgala tekkeks.

VAIDLUSTAMINE

Korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk

juhataja

maapõuebüroo

Teadmiseks: Alutaguse Vallavalitsus, Riigimetsa Majandamise Keskus

Kersti Ritsberg 5302 5823

Kersti.Ritsberg@keskkonnaamet.ee